

Motion till riksdagen

1989/90:So54

av Anita Stenberg m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:107

Godkännande av FN-konventionen om barnets rättigheter

I propositionen föreslås att riksdagen med visst förbehåll godkänner en av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 antagen konvention om barnets rättigheter. Sverige har undertecknat konventionen som förutsätter ratifikation för att bli gällande. Konventionen innehåller bestämmelser avsedda att tillförsäkra barn grundläggande rättigheter och att bereda barn skydd mot övergrepp och utnyttjande.

Enligt propositionen krävs inga ändringar i gällande lagstiftning för tillträde. Det förbehåll som regeringen menar bör göras förekommer i konventionens artikel 37 punkt c) som anger att ett frihetsberövat barn skall hållas åtskilt från vuxna, om det inte anses vara till barnets bästa att så inte sker (se prop sid 81–82).

Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har ingen erinran mot att Sverige ratificerar konventionen. Flera remissinstanser anser att ändringar i svensk lagstiftning är påkallade. Vidare påpekas att ett tillträde till konventionen inte enbart innebär att lagstiftning skall överensstämma med konventionen utan också garantier för att den tillämpas i enlighet med åtagandena i konventionen.

De skäl som regeringen anfört för reservation är inte bärande. Dessutom kan reservationsmöjligheten på goda grunder ifrågasättas med hänsyn till innehållet i artikel 51 punkt 2 som föreskriver att en reservation som strider mot denna konventions ändamål och syfte inte skall tillåtas. Riksdagen bör godkänna konventionen utan förbehåll. Detta innebär att riksdagen samtidigt bör besluta om ändringar i lag om kriminalvård i anstalt m.fl. lagar som innehåller bestämmelser om frihetsberövanden av den som är under 18 år.

I en motion 1989/90:L414 om tillsättande av en parlamentarisk utredning om barnets rätt har vi utvecklat vår grundsyn om barnets rättigheter men också hävdad att det måste skapas förutsättningar så att barnets intressen kan främjas i olika sammanhang.

Av grundläggande betydelse i konventionen är artikel 3 punkt 1 som anger att vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet. Detta är en så viktig överordnad princip att den bör grundlagsfästas i svensk rätt.

Frågan är om det skall ske i form av ett målsättningsstadgande enligt 1 kap 2 § regeringsformen eller som en tvingande grundläggande rättighet enligt 2

kap regeringsformen. Riksdagen bör uppdraga åt regeringen att utreda detta och att återkomma med ett lagförslag i så god tid, att lagen kan träda i kraft under nästa valperiod.

I artikel 17 behandlas massmediernas roll. Barnmiljörådet har i sitt remissyttrande betonat bl.a. barns rätt till skydd mot skadlig information. Rådet framhåller att barn borde ha ett bättre skydd än för närvarande är fallet i förhållande till våldsförhållande videofilmer och TV-program som sänds via satellit.

Vi håller i princip med om detta. Men saken är den att det i dag inte finns något skydd alls, vilket har sin grund i att kabelnämnden genom ett beslut från februari 1989 förklarat att ett visst slag av satellit, den s.k. Astrasatelliten, inte omfattas av kabellagens koncessionssystem. Beslutet innebär vidare att i princip ingen satellittyp längre omfattas av koncessionssystemet. Dessa synpunkter har utvecklats av Kaj Nilsson och Carl Frick i en motion 1989/90:K436 om satellit- och kabel-TV, m.m.

Bestämmelser som skall begränsa förekomsten av reklam, våld, pornografi och rasdiskriminering i satellitsändningar, vilka tillkommit i syfte att skydda barn, gäller sålunda inte längre. Det bör vara angeläget för riksdagen att återupprätta koncessionssystemet för satellitsändningar.

Till hösten börjar en ny svensk kommersiell TV-kanal sända satellitsändningar från Sverige. Den skall sända över Tele-X som är en direktsändande satellit. Även den satellittypen bör omfattas av koncessionssystemet. Den i propositionen nämnda konventionen om gränsöverskridande TV-sändningar innehåller endast minimiregler och är inte tillämplig på sändningar (upplänk) från Sverige.

Det är oacceptabelt att det råder helt olika förutsättningar och regler för lokala egensändningar i kabelnät och satellitsändningar som distribueras i kabelnät. Riksdagen bör omedelbart besluta att koncessionssystemet för lokala kabelsändningar skall omfatta alla satellittyper.

I artikel 38 punkt 2 anges att konventionstaterna skall vidta alla tänkbara åtgärder för att säkerställa att personer som inte uppnått 15 års ålder inte deltar direkt i fientligheter. Sverige bör i internationella sammanhang, i enlighet med principen om att barn inte bör vara soldater och delta i krigshandlingar, aktivt verka för att åldersgränsen höjs till 18 år. Detta bör ges regeringen till känna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen gör sådan ändring i lag om kriminalvård i anstalt m.fl. lagar som innehåller bestämmelser om frihetsberövande så att konventionen kan godkännas utan av regeringen angivet förbehåll mot artikel 37 punkt c),
2. att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag till en grundlagsfäst princip om barnets bästa i så god tid att lagen kan träda i kraft under nästa valperiod,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige i internationella sammanhang aktivt bör

verka för att åldersgränsen för att inte få använda barn i direkta fientligheter höjs till 18 år.

Mot. 1989/90
So54

Stockholm den 17 april 1990

Anita Stenberg (mp)

Ragnhild Pohanka (mp)

Eva Goës (mp)